

УДК:613.287.8-053.3

ANALYSIS OF THE FACTORS OF SUCCESSFUL BREASTFEEDING OF INFANTS**АНАЛІЗ ЧИННИКІВ УСПІШНОГО ГРУДНОГО ВИГОДОВУВАННЯ НЕМОВЛЯТ****Dyachuk A. R. / Дячук А.Р.***Student, Bukovinian State Medical University**Theatre sq., 2, Chernivtsi, 58002, Ukraine.**Студент, Буковинський державний медичний університет**Театральна площа, 2, м. Чернівці, 58002, Україна.***Melnychuk L. V. / Мельничук Л.В.***s.m.s., as.prof. / к.м.н., доц.**ORCID: 0000-0001-9954-745X**Researcher ID (Web of Science): C-6949-2017**Bukovinian State Medical University**Theatre sq., 2, Chernivtsi, 58002, Ukraine.**Буковинський державний медичний університет**Театральна площа, 2, м. Чернівці, 58002, Україна.*

Анотація. Проведено опитування за створеною Google формою 56 жінок з різними видами вигодовування дитини. До анкети включили питання про вік жінки, соціальний статус, дотримання стратегії підтримки грудного вигодовування та проблеми на різних етапах медичного супроводу. Чинниками успішного грудного вигодовування були: дотримання сучасних перинатальних технологій, відмова від замінників грудного молока, навчання техніці грудного вигодовування, попередній досвід грудного вигодовування. Тривалість грудного вигодовування позитивно корелює з віком та освітою жінки, навчанням з питань грудного вигодовування. 82,1% жінок не проходили навчання з питань грудного вигодовування, цей факт асоціюється з проблемами лактації та використанням замінників грудного молока. Більшість респондентів вказали на недостатній рівень інформації щодо грудного вигодовування від медичних працівників.

Ключові слова: грудне вигодовування, немовля, лактація, замінники грудного молока.

Вступ. Грудне молоко є найважливішим харчовим продуктом для новонароджених і немовлят, забезпечуючи їх усіма необхідними нутрієнтами для здорового росту та розвитку, імунним захистом, а також сприяє емоційному зв'язку між матір'ю і дитиною. Воно містить клітини, гормони та антитіла, які неможливо відтворити у замінниках грудного молока. Грудне вигодовування сприяє розвитку пасивного імунітету у новонародженого через передання антитіл від матері. Це забезпечує захист від ряду інфекційних захворювань в перші місяці життя дитини. Крім того, грудне молоко стимулює розвиток активного імунітету, сприяючи дозріванню власних імунних клітин дитини[1,2,3]. Для матері грудне вигодовування може допомогти знизити ризик розвитку серцево-судинних захворювань, діабету 2 типу, раку яєчників та раку молочної залози, знижує ризик розвитку післяродової депресії. Грудне вигодовування посилює зв'язок матері з дитиною, сприяє покращенню та зміцненню сімейних відносин[2,3].

Ранній початок грудного вигодовування – протягом години після народження дитини – забезпечує високий рівень захисту немовляти від інфекційних захворювань, зокрема – від кишково-шлункових інфекцій. Згідно з

даними ВООЗ, виключно грудне вигодовування (ЕВФ) значно знижує ризик смерті внаслідок діареї, пневмонії та інших інфекційних захворювань, а у разі хвороби діти швидше одужують[4]. Грудне вигодовування може попередити дитині на майбутнє такі небезпечні хвороби як астма та діабет. Крім того, діти й підлітки, які в грудному віці отримували молоко матері, рідше страждають від надлишкової ваги або ожиріння у старшому віці[5,6]. Грудне вигодовування сприяє сенсорному та пізнавальному розвитку немовляти, а також закладає основу для подальшого інтелектуального розвитку. Дослідження доводять, що діти, яких годували грудьми, демонструють вищі результати академічної успішності та інтелектуального розвитку. Крім цього, грудне вигодовування для дитини - це також відчуття безпеки.

Однак, обсяги виключно грудного вигодовування залишаються низькими у всьому світі, лише 36% дітей віком до 6 місяців отримують ЕВФ [4]. Все більше досліджень вказують, що батьки знаходяться під впливом багатьох соціокультурних факторів, які впливають на рішення про годування дитини. Успішне грудне вигодовування - складний процес, який залежить від взаємодії різних факторів. Попередні міжнародні дослідження показали зв'язок між наступними факторами та материнським наміром годувати виключно грудьми: позитивне ставлення щодо ЕВФ, соціальна підтримка, попередній досвід виключно грудного вигодовування, старший вік матері, високий рівень освіти та знання про переваги виключно грудного вигодовування[5,6,7].

Отже, грудне молоко є найкращим харчуванням для немовлят, забезпечуючи їх усім необхідним для здорового розвитку. Підтримка грудного вигодовування повинна бути пріоритетом у системі охорони здоров'я, а матері повинні отримувати необхідну інформацію і рекомендації для успішного годування груддю.

Метою дослідження було провести аналіз чинників, що позитивно впливають на тривалість грудного вигодовування.

Матеріал і методи. Нами проведено опитування за створеною Google формою 56 жінок з різними видами вигодовування дитини. До анкети включили питання про вік жінки, соціальний статус, дотримання стратегії підтримки грудного вигодовування на різних етапах медичного супроводу. Статистичну обробку результатів дослідження проводили за допомогою стандартних методів з розрахунком відносних величин.

Результати досліджень.

За даними активного опитування матерів 66,7% дітей вигодовувались до 6 місяців грудним молоком. Тривалість грудного вигодовування була більше 18 місяців у 38,0% жінок, до 18 місяців - у 16,0%, до 12 місяців - у 22,0%, до 6 місяців – у 24% жінок. Найбільш частими труднощами при грудному вигодовуванні були проблеми із сосками(35,7%), лактостаз (21,4%), мляве смоктання (7,1%). У 28,6% жінок не було жодних проблем щодо грудного вигодовування. 73,2% матерів підтвердили перше прикладання новонародженого до груді впродовж 30-60 хвилин та дотримання стратегії сумісного перебування. Однак, 64,3% жінкам пропонували штучну суміш в перші доби за різними причинами.

Серед причин отримання штучної суміші були: «відсутність молока» (34,3%), втрата маси тіла новонародженого (20,0%), неспокій дитини (34,3%), проблеми із сосками та інші (11,4%) (рисунок 1).

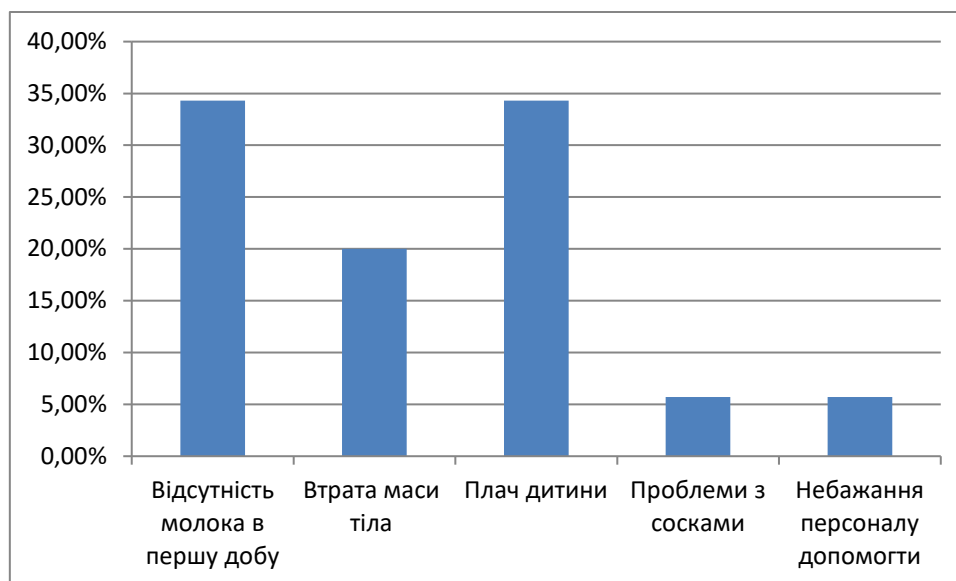

Рисунок 1. Причини використання замінників грудного молока в неонатальних відділеннях.

Більшість жінок з успішним тривалим грудним вигодовуванням не мали постійного місця роботи (45,5%), лише 9,1% дітей студенток отримували грудне вигодовування. Серед підприємців тривале грудне вигодовування (до 18 місяців і більше) було у 16,4%, серед службовців-у 29,1% жінок (рисунок 2).

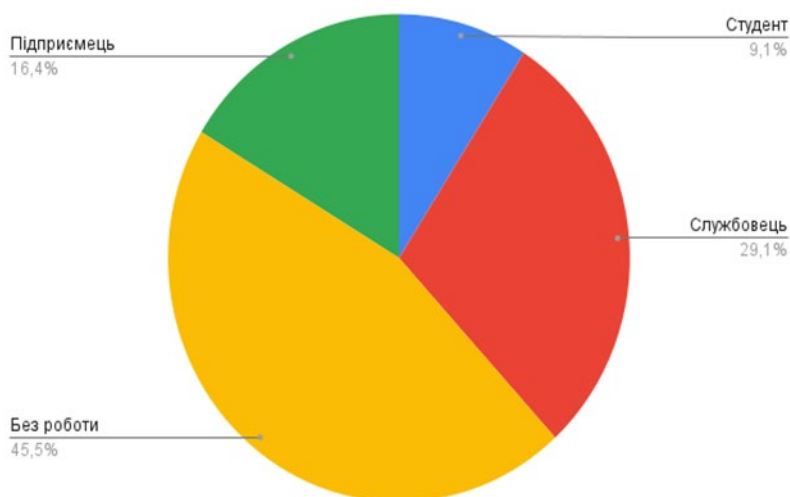

Рисунок 2. Соціальний статус жінок-годувальниць

Результати досліджень демонструють, що включення інформації про грудне вигодовування у підготовку жінки на етапі вагітності позитивно впливає на рішення щодо грудного вигодовування. Попередній досвід грудного вигодовування, підтримка членів родини також визначено як фактор, пов'язаний з рішенням матір'ю про грудне вигодовування. Дотримання сучасних

перинатальних технологій (раннє прикладання впродовж 60 хвилин, сумісне перебування, відмова від заміників грудного молока) позитивно впливає на рішення щодо грудного вигодовування дитини (таблиця 1).

Таблиця 1-Чинники впливу на рішення жінки щодо грудного вигодовування

Чинник	Рішення щодо грудного вигодовування		
	Так (%)	Ні (%)	p
Перше прикладання впродовж 30-60 хв.	47 (83,9)	9(16,1)	0,04
	26(46,4)	5(53,6)	
Відмова від заміників грудного молока	Так	Ні	0,55
	26(46,4)	5(53,6)	
Навчання з грудного вигодовування	Так	Ні	0,04
	9 (90,0)	1(10,0)	
Попередній досвід грудного вигодовування	Так	Ні	0,05
	29(80,6)	7(19,4)	
Інформація від сімейного лікаря	Так	Ні	0,55
	12(92,3)	1(7,7)	
Підтримка членів родини	Так	Ні	0,04
	45(86,5)	7(13,5)	

Проведено кореляційний аналіз між факторами впливу на тривалість та ефективність грудного вигодовування.

Таблиця 2 - Кореляційний аналіз факторів ефективного грудного вигодовування

Фактори	Проблеми лактації	Достатні прибавки маси тіла	Тривалість грудного вигодовування	Використання заміників грудного молока
Вік жінки	$r=-0,3^*$	$r=0,3$	$r=0,3^*$	$r=0,1$
Повторна вагітність	$r=-0,5^*$	$r=0,1$	$r=-0,3$	$r=0,02$
Навчання з питань грудного вигодовування	$r=-0,2$	$r=0,1$	$r=0,4^*$	$r=-0,2$
Освіта жінки	$r=-0,2^*$	$r=0,2$	$r=0,3^*$	$r=-0,2$
Рівень інформації, отриманої від сімейного лікаря	$r=-0,4$	$r=0,2$	$r=0,3$	$r=-0,1$

$*p<0,05$.

Результати кореляційного аналізу демонструють, що вік жінки корелює з тривалістю грудного вигодовування($r=0,3;p<0,05$), зменшенням проблем лактації($r=-0,3;p<0,05$). Вища освіта жінки має позитивні асоціації з тривалістю грудного вигодовування($r=0,3;p<0,05$) та негативні асоціації з рішенням використовувати заміники грудного молока ($r=-0,2;p>0,05$). Позитивні кореляції отримано між навчанням з питань грудного вигодовування та тривалістю грудного вигодовування ($r=0,4;p<0,05$) (таблиця 2).

За результатами дослідження були визначені фактори, які пов'язані з рішенням матері годувати грудьми: вік старше 20 років, вища освіта, попередній досвід годування грудьми (наявність двох і більше дітей). Більшість жінок (82,1%) не проходили навчання з грудного вигодовування та не отримали достатньо інформації від сімейного лікаря (60,0%) та сімейної медичної сестри (53,6%). Отже, слід рекомендувати сімейним лікарям проводити більше роз'яснювальної роботи з жінками щодо переваг та техніки грудного вигодовування.

Висновки:

1. Чинниками успішного грудного вигодовування були: дотримання сучасних перинатальних технологій, відмова від замінників грудного молока, навчання техніці грудного вигодовування, попередній досвід грудного вигодовування.

2. Тривалість грудного вигодовування позитивно корелює з віком та освітою жінки, навчанням з питань грудного вигодовування ($r=0,3; p<0,05$).

3. 82,1% жінок не проходили навчання з питань грудного вигодовування, цей факт асоціюється з проблемами лактації та використанням замінників грудного молока ($r=-0,2; p>0,05$).

4. Більшість респондентів вказали на недостатній рівень інформації щодо грудного вигодовування від медичних працівників, що потребує постійного навчання медичних працівників та зміну форм комунікацій.

References.

1. Кісельова М.М., Моштук О.С., Григоренко Л.В., Шлемкевич О.Л. Грудне вигодовування дітей – «золотий стандарт», давній досвід і нові науково доведені переваги. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2022; XII; 2(44): 53-58. Kiselova M.M., Moshtuk O.S., Hryhorenko L.V., Shlemkevych O.L. Hrudne vyhodovuvannya ditei – «zoloty standart», davnii dosvid i novi naukovo dovedeni perevahy. Neonatolohiia, khirurhiia ta perynatalna medytsyna. 2022; KhII; 2(44): 53-58. (in Ukrainian).

2. Добрик Д.С., Добрянський Д.О. Можливості та перспективи імунного харчування передчасно народжених немовлят. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2021; XI; 1(39): 39-47. Dobryk D.S., Dobrianskyi D.O. Mozhlyvosti ta perspektyvy imunnoho kharchuvannya peredchasno narodzhenykh nemovliat. Neonatolohiia, khirurhiia ta perynatalna medytsyna. 2021; KhI; 1(39): 39-47. (in Ukrainian).

3. Котова Н.В., Старець О.О., Хіменко Т.М., Геращенко Ю.О., Федоренко О.В. Як оптимізувати практику вигодовування немовлят. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2020; X; 2(36): 29-36. Kotova N.V., Starets O.O., Khimenko T.M., Herashchenko Yu.O., Fedorenko O.V. Yak optymizuvaty praktyku vyhodovuvannya nemovliat. Neonatolohiia, khirurhiia ta perynatalna medytsyna. 2020; Kh; 2(36): 29-36. (in Ukrainian).

4. World Health Organization. "World Breastfeeding Week 2022: Step up for Breastfeeding," 2022. <https://www.paho.org/en/campaigns/world-breastfeeding-week-2022-step-breastfeeding#:~:text=1-7 AUGUST 2022, an important>

breastfeeding promotion strategy.

5. Callaghan S, Moore RL, Geraghty AA, Yelverton C, McAuliffe F. Examination of weight status, parity and maternal education factors on intentions to breastfeed and breastfeeding duration in an Irish cohort. *Proc Nutr Soc.*2020;79:1.

6. Miettinen ME, Honkanen J, Niinistö S, Vaarala O, Virtanen SM, Knip M. Breastfeeding and circulating immunological markers during the first 3 years of life: the DIABIMMUNE study. *Diabetologia.* (2022) 65(2):329–35. doi: 10.1007/s00125-021-05612-2

7. Peters RL, Kay T, McWilliam VL, Lodge CJ, Ponsonby AL, Dharmage SC, et al. The interplay between eczema and breastfeeding practices may hide breastfeeding's protective effect on childhood asthma. *J Allergy Clin Immunol Pract.* (2021) 9(2):862–71. Available at:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2213219820309521> doi: 10.1016/j.jaip.2020.09.006

Abstract. *A survey was conducted using a form created by Google of 56 women with various types of breastfeeding. The questionnaire included questions about the woman's age, social status, adherence to the breastfeeding support strategy, and problems at various stages of medical support. Factors of successful breastfeeding were: adherence to modern perinatal technologies, refusal of breast milk substitutes, training in breastfeeding techniques, previous experience of breastfeeding. The duration of breastfeeding is positively correlated with the age and education of the woman, training on breastfeeding. 82.1% of women did not receive training on breastfeeding, this fact is associated with lactation problems and the use of breast milk substitutes. The majority of respondents pointed to the insufficient level of information on breastfeeding from medical professionals.*

Key words: *breastfeeding, baby, lactation, breast milk substitutes.*